

РЕШЕНИЕ

№ 21942

гр. София, 02.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 61 състав, в публично заседание на 21.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маргарита Немска

при участието на секретаря Цонка Вретенарова, като разгледа дело номер **4327** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 25 ал.5 от Закона за хората с увреждания /ЗХУ/ Образувано е по жалба на Н. П. А., ЕГН [ЕГН], чрез нейната майка и настойник И. Т. А., с адрес - [населено място], [улица], вх. “Б“, ап.27 срещу Заповед № ЗХУ-ИО/Д-С-СК/3015/МПС/ 30.03.2026 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С., с която на Н. П. А. е отказана целева помощ по чл.74 от ЗХУ за закупуване на лично моторно превозно средство В жалбата се излагат доводи за незаконосъобразност на оспорената заповед, която не е съобразена с целта и духа на закона, както и с конституционни принципи. Въвеждат се твърдения, че жалбоподателя, въпреки признатите 100 % нетрудоспособност с чужда помощ има активен социален живот, включително е посещавала помощно училище, понастоящем посещава дневен център за пълнолетни лица с увреждания. В тази връзка ползва МПС, нейна лична собственост, което се управлява от родителите ѝ, а поради повредата му, е закупила друго МПС, което ползва към момента и за което желае да ползва финансова подкрепа от държавата. Предявено е искане за сезиране на Конституционния съд на Република България на основание чл.150 ал.2 от Конституцията. Иска се отмяна на административния акт и административната преписка да бъде върната за ново произнасяне от административния орган със задължителни указания по приложението на материалния закон.

В открито съдебно заседание, жалбоподателят не се явява и не се представлява. Чрез процесуалния си представител адв. Д. П., изразява писмено становище по доказателствата, поддържа искането си за сезиране на Конституционния съд. Не се претендират разноски.

Ответникът –Директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – С., в представен по делото

писмен отговор изразява становище за неоснователност на жалбата.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изразява становище по жалбата
Съдът, като взе предвид представените по делото доказателства и становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателят Н. П. А. е лице с над 90 процента степен на увреждания с чужда помощ съгласно ЕР № 1553/089 от 08.06.2011 г. от ЦПЗ „Проф. Н.Шипковенски“ ЕООД.

Жалбоподателят Н. П. А. чрез родителя и неин настойник И. Т. А. е подала заявление – декларация с вх.№ ЗХУ-ИО/Д-С-СК/3015 от 13.10.2025 г. до Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С. за отпускане на целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство.

Във връзка с депозираното заявление е изготвена индивидуална оценка на потребностите за хора с увреждания от 29.10.2025 г., в която е прието, че жалбоподателя не отговаря на изискванията на чл.74 ал.2 т.2 от ЗХУ, тъй като лицето не работи и не учи.

Индивидуалната оценка е оспорена по съдебен ред, като с Определение № 41489/11.12.2025 г. на АССГ, 74 състав, влязло в сила на 25.02.2026 г. жалбата е оставена без разглеждане.

Въз основа на съдебното определение с молба от 18.03.2026 г. до Дирекция „Социално подпомагане“ С. Н. П. А., чрез настойника си г-жа И. Т. А., е поискала да ѝ бъде отпусната целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство по реда на чл. 74 от Закон за хората с увреждания (ЗХУ). В молбата си подчертава, че няма други доходи освен социална пенсия за инвалидност. Към молбата са приложени следните документи:

-Удостоверение от орган по настойничество и попечителство при Район „С.“ Столична община №РСР26-ГР94-455-[1] от 05.03.2026 г.;

-Договор за покупко-продажба на моторно превозно средство - лек автомобил СВ4219СН, от 30.10.2024 г., в който г-жа А. е купувач;

- Копие на талон на лек автомобил СВ4219СН, собственост на жалбоподателя.

-Копие на Индивидуална оценка на потребностите за хората с увреждания, изготвена на 29.10.2025 г., в която не е установена необходимост за отпускане на целева помощ по реда на чл. 74 ЗХУ;

-Копие от Определение №41489/11.12.2025 г. на АССГ III отделение, 74 състав.

Въз основа на молбата и приложените писмени доказателства към нея, административният орган е установил, че няма нови обстоятелства след изготвяне на индивидуалната оценка, Н. А. не е работеща или учаща се. Със заповед на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ С. №ЗХУ-ИО/Д-С-СК/3015/МПС/30.03.2026 искането за целева помощ по чл. 72, т.2 от ЗХУ е отхвърлено със следните мотиви: Не отговаря на изискванията на чл. 80 ал.1 от ППЗИХУ - съгласно изготвената индивидуална оценка на потребностите за хората с увреждания не е установена необходимост за отпускане на целева помощ по реда на чл. 74 ЗХУ. Не отговаря на условията на чл. 74, ал. 2, т. 2 от ЗХУ -право на целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство имат хора с трайни увреждания, които са работещи и учащи. Заповедта е връчена на н жалбоподателя чрез нейния настойник на 01.04.2026 г.

В хода на съдебното производство е приета административната преписка. Приети са писмени доказателства приложени към жалбата, както и към молба от 19.05.2026 г. от адв. Д. П. – процесуален представител на Н. А.. Приобщени са материалите по адм. дело № 12216/2025 г. по описа на 74 състав на АССГ.

По отношение искането на жалбоподателя за сезиране на Конституционния съд за установяване на противоконституционност на чл.74 ал.2 т.2 от ЗХУ, настоящия съдебен състав приема следното:

Измененията в Конституцията на Р. България – 150, ал.2, дават възможност на всеки съдия да сезира КС с искане за обявяване на противоконституционност на определени разпоредби, по искане на страна по делото, или по своя инициатива. С определение № 2/13.03.2024 г. по к. д. № 8/2024 г. на Конституционния съд са дадени разяснения, че за да е допустимо искане на съда по чл. 150, ал. 2 от Конституцията, то следва поставеният въпрос да е от значение за решаване на конкретното дело, и да определи приложимото право, да има за предмет установяване на противоконституционност на действаща законова уредба, приложима по делото. Искането следва да се основава на убедеността на съда, че оспорената норма е противоконституционна, мотивирано чрез приведени доводи за това, а не на съмнение за противоконституционност.

Безспорно е по делото, че нормата на чл.74 ал.2 т.2 от ЗХУ е от значение за решаване на настоящия правен спор, едновременно с това обаче за настоящия съдебен състав не е налице убеденост, че нормата противоречи на чл. 4 ал.1 и чл.6 от Конституцията.

В тази връзка съдът съобрази съдържанието, смисъла и систематичното място в ЗХУ на сочената като противоконституционна разпоредба на чл.74 ал.2 т.2 от ЗХУ , но не установява твърдяното несъответствие със закрепените в чл.4 ал.1 и чл.6 от Конституцията принципи, а оттам и основание за сезиране на КС с направеното в този смисъл искане

Съгласно чл.4 ал.1 от Конституцията, Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната. Както е посочено в искането, този конституционен принцип изисква разпоредбите от нормативните актове да са непротиворечиви. В искането се поддържа, че е нарушен и конституционният принцип за равенството на гражданите пред закона. Равенството на гражданите пред закона е основен принцип на всяко демократично общество, спазването на който не допуска законодателят да въвежда нито ограничения в правата на гражданите, нито привилегии, основани на изчерпателно изброените в цитирания текст признаци.

Съгласно чл.6 ал.2 от КРБ всички граждани са равни пред закона, като според практиката на КС, равенството пред закона означава равнопоставеност на всички граждани пред нормативните актове и задължение за еднаквото им третиране от държавната власт / решение № 12/22.05.2001 г. на КС по конст. дело № 12/2001 г./

Въведеното изискване от законодателя в чл.72 ал.2 т.2 от ЗХУ, като условие, за да бъде получена целева помощ за закупуване на автомобил не може автоматично да доведе до извода, че е нарушен принципа на правовата държава и принципа за равенство на гражданите пред закона. Според настоящия съдебен състав изискването е въведено, за да се гарантира ,че целевата помощ ще бъде използвана по предназначение при застъпен индивидуален подход и при съобразяване на специфичните, индивидуални нужди в зависимост от степента на увреждане на конкретния човек, както и е гаранция, че отпуснатите средства ще бъдат използвани точно по предназначение.

Правата на лицата с увреждания, включително и правото на финансова подкрепа и помощ са основни права в социалната сфера, гарантирани от Конституцията и ЗХУ и може да бъде реализирано само ако държавата предприеме необходимите и очаквани мерки. Държавата има широка свобода за начина на определяне на вида на финансовите и целевите помощи по отношение на хората с увреждания и те често са предмет на законодателни промени, обосновани от възможностите на държавния бюджет. Носител на конституционното правомощие да извършва промени в правната уредба по отношение на закрилата на лицата с физически и психически увреждания е законодателят, като видът и размерът на финансовата подкрепа, както и условията, при която същата се предоставя зависи от неговите разбирания и от отделените с тази цел финансови средства на държавата.

По изложените съображения, съдът намира, че следва да се остави без уважение искането на жалбоподателя по чл. 150, ал. 2 КРБ за сезиране на Конституционния съд за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.74 ал.2 т.2 от Закона за хората с увреждания.

При така установеното от фактическа страна Административен съд-София-град, 61 -ви състав, прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в преклузивния 14-дневен срок по чл.149 ал.1 АПК, от лице, имащо правен интерес от оспорване, и срещу подлежащ на съдебен контрол акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган по аргумент от разпоредбата на чл.80 ал.1 и чл.83 ал.1 от ППЗХУ, а именно от директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С. , във връзка с подадено заявление –декларация по настоящ адрес на жалбоподателя. В този смисъл съдът намира, че оспорваната заповед е издадена от административен орган, разполагащ с материална и териториална компетентност.

Процесната заповед отговаря на изискванията на чл.59 от АПК . Същата е издадена в законоустановената писмена форма, съдържа фактически и правни основания и всички задължителни реквизити.

В производството по издаване на заповедта не са допуснати съществени процесуални нарушения, които представляват самостоятелно основание за отмяна на акта.

Заповедта не противоречи и на материалния закон, но е издадена в противоречие с целта на Закона за хората с увреждания.

Според разпоредбата на чл.69 от ЗХУ финансовата подкрепа за хората с увреждания се състои от два компонента 1.месечна финансова подкрепа съобразно степента на увреждането и 2.целеви помощи съобразно вида на увреждането.

Съгласно чл.74 ал.1 хората с трайни увреждания, чието придвижване е затруднено имат право на целева помощ за покупка на лично моторно превозно средства до четирикратния размер от линията на бедност за съответната година, ако средномесечният доход на член от семейството за последните 12 месеца е равен или по нисък от линията на бедност.

В ал.2 са поставени допълнителни условия, които следва да са налице кумулативно с тези по ал.1, а именно да имат определена от ТЕЛК над 90 на сто вид и степен на увреждане или трайно намалена работоспособност и да са работещи или учащи

Не е спорно обстоятелството, че жалбоподателят е със средномесечен доход за последните 12 месеца на член от семейството в размер на 342,38 лева, както и е с над 90 процента степен на увреждане. Уврежданията засягат двигателната активност на Н. А., която двигателна активност е с много нисък капацитет, като извън жилището си не може да се придвижва самостоятелно навън.

Едновременно с това въз основа на представените доказателства – договор за ползване на социална услуга № 74/23.12.2024 г., удостоверения за завършен трети, четвърти, пети, седми и десети клас, е видно, че същата има активен социален живот. Посещавала е дневни центрове за непълнолетни деца с увреждания, понастоящем посещава и дневни центрове за пълнолетни лица с увреждания. По този начин същата освен семейна има социална среда, тъй като осъществява контакти и общува с други хора. Създала е приятелски кръг извън семейството си. За посещенията си в училище и в дневните центрове придвижването на жалбоподателя е изцяло с моторно превозно средство и то минимум два пъти през деня, което е закупила и се управлява от родителите ѝ. В тази връзка е инициирала и административно производство с цел получаване на целева помощ.

За да откаже предоставяне на целева помощ, административният орган се е позовал на изготвената индивидуална оценка на потребностите, а от правна страна на отсъствието на

изискването на чл.74 ал.2 т.2 от ЗХУ – не работи и не учи.

В индивидуалната оценка изготвена по отношение на Н. А. са направени констатации, че подходящи социални услуги, които госпожа А. може да ползва са дневен център, център за социална рехабилитация и интеграция, център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с ментални увреждания. Именно чрез такъв тип услуги, жалбоподателя ще бъде в приятелска и подкрепена среда, ще има разнообразие в ежедневието си и ще бъде подкрепен от специалисти.

Несъмнено, за да бъдат изпълнени посочените препоръки и да продължи посещенията в дневния център за пълнолетни лица с ментални увреждания жалбоподателят се нуждае от ежедневно придвижване чрез автомобил минимум по два пъти. Едновременно с това, обаче административният орган е приел, че след като жалбоподателят не отговаря единствено на условието, че не работи и не учи, не следва да му бъде предоставяна целева помощ, тъй като такова е изискването на закона.

Макар и формално оспорваният да не отговаря на законовото изискване, административният акт не е съобразен с целта на закона.

При преценка на основателността на искането, подадено от жалбоподателя –лице с увреждане, при упражняване на предоставените му от закона правомощия, административен орган следва във всички случаи да отчита особеностите на обществените отношения, регламентирани със ЗХУ и ППЗХУ, както и да съобрази дали с издадения от него административен акт се осъществява целта на закона. В конкретния случай това не е сторено.

Отпускането на целева помощ винаги е свързано с конкретните увреждания на лицето и с индивидуалните му потребности, включително с необходимостта да бъде облекчено при извършване на обичайните дейности, да бъде в максимална степен защитено здравето и лично му достойнство.

Съгласно чл.52 ал.3 от Конституцията лицата с физически и психически увреждания се намират под особена закрила на държавата и обществото. По легалното определение на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за хората с увреждания "хора с увреждания" са лица с физическа, психическа, интелектуална и сетивна недостатъчност, която при взаимодействие с обкръжаващата ги среда може да възпрепятства тяхното пълноценно и ефективно участие в обществения живот. Целите на закона, посочени в чл.2 от ЗХУ , включват насърчаване, защита и гарантиране на пълноценното и равноправно упражняване на правата и свободите на хората с увреждания, създаване на условия за тяхното социално приобщаване, зачитане на вътрешно присъщото им човешко достойнство, както и предоставяне на подкрепа за тях и техните семейства. Съгласно чл.3 от ЗХУ законът гарантира тези права по начин, който осигурява зачитане на човешкото достойнство и равно третиране в личния, обществения и политическия живот. Административният орган не е преценил индивидуалните потребности на жалбоподателя и доказаната нужда от закупуване на автомобил, който ще бъде използван за осигуряване на достъп до жизнено необходимите за Н. А. рехабилитация и социална интеграция.

Налице се достатъчно данни за установена и доказана потребност от целева помощ, макар в индивидуалната оценка на потребностите на Н. А. да е направено заключение, че същата не отговаря на изискванията на чл.74 ал.2 т.2 от ЗХУ.

По горните съображения съдът прави извод, че административният орган е постановил незаконосъобразен административен акт при наличие на отменителното основание по чл.146 т.5 от АПК . Оспорената заповед следва да бъде отменена и преписката върната за ново произнасяне, като административният орган следва да извърши отново преценка на правото на целева помощ за закупуване на лично моторно превозно средство, съобразявайки чл.2 и чл.3 от ЗХУ и задължителните указания на съда в тази връзка,

посочени в мотивите на настоящото решение

Воден от горното и на основание чл.172 ал.2 и чл.173 ал.2 от АПК, съдът,

РЕШИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на жалбоподателя по чл. 150, ал. 2 КРБ за сезиране на Конституционния съд за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.74 ал.2 т.2 от Закона за хората с увреждания.

ОТМЕНЯ Заповед № ЗХУ-ИО/Д-С-СК/3015/МПС/ 30.03.2026 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ –С., с която на Н. П. А. е отказана целева помощ по чл.74 от ЗХУ за закупуване на лично моторно превозно средство.

ВРЪЩА преписката на Директора на Дирекция "Социално подпомагане" – С. за ново произнасяне при правилното тълкуване и прилагане на закона, съобразно дадените указания от съда.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14 дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: